

КУСТ-2018: ЯК ЦЕ БУЛО І ЧОМУ УЧАСНИКИ ПЛАКАЛИ, ВІД'ІЗДЖАЮЧИ З РІВНОГО

На Рівненщині втретє відбувся Всеукраїнський арт-семинар КУСТ. Захід вкотре зібрав на теренах нашої області команду відомих літераторів та авторів-початківців, продовжуючи розвивати таку амбітну ідею, як літературна освіта в Україні. Організатором проекту є Рівненська обласна організація Національної спілки письменників України за підтримки Рівненської ОДА, обласної ради, Національної спілки письменників України та меценатів.

Цього року семінар тривав п'ять днів, з 18 по 22 липня, і дозволив учасникам не тільки отримати унікальні знання і практичні навички від досвідчених фахівців, а й відвідати найцікавіші туристичні та історичні рідзинки Рівненщини. Лекції відбувалися в Рівному, в Острозькій академії, Дубенському замку та в урочищі Гурби, що на Здолбунівщині. Частина лекцій та занять проходила у стінах Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, який вже третій рік

журналіст, драматург Олександр Гаврош; письменник, начальник відділу культури і туризму Дрогобицької РДА Василь Кузан; письменник, шоумен, перекладач, драматург Олексій Юрін; письменник, виконавець пісень, заслужений діяч мистецтв Сергій Лазо; модератор, ви-

псіяди дипломної педагогічної освіти, який вже третій рік поспіль є офіційним партнером фестивалю.

Нагадаємо, КУСТ на Рівненщині було започатковано три роки тому за ініціативи Рівненської обласної спілки письменників та її голови Ірини Баковецької. Свою назву арт-семинар отримав на честь давнього поліського божества, адже пов'язаний з ним сакральний ритуал «Водіння КУСТА» приходився саме на весняно-літній період і символізував початок, молодість, якісь відкриття. Це унікальний культурно-сакральний аспект, який є тільки на Рівненщині, і письменницька спільнота краю підхопила цей символічний зміст.

Сьогодні в Україні про КУСТ знають і говорять, стараючись заздалегідь, вже за кілька місяців зареєструватися для участі в семінарі. І хоча захід не є якимось закритим, проте кількість учасників все-таки обмежена.

- Цьогоріч ми змогли прийняти вже близько 40 осіб за всі п'ять днів, - розповідає голова спілки письменників Рівненщини Ірина Баковецька. - До нас завітали 14 лекторів - письменників, перекладачів, громадських діячів, літераторів, які проводили заняття майже для трьох десятків учасників. І цього разу всім надзвичайно сподобалося. Всі були задоволені, щасливі, навіть плакали, коли роз'їжджалися. Така якась дуже дружня і тепла атмосфера була.

Крім цього, вперше арт-семинар КУСТ набув офіційного статусу, адже учасники отримали сертифікати про навчання, про те, що вони пройшли курс на тему «Сучасна українська література» - процес, дія, менеджмент і т.д. І це вже підтвердження, що ви є спеціаліст у даній галузі, що тепер в літературі зелене світло горить саме для вас, - додає Ірина Баковецька.

Порівнюючи досвід попередніх років, Ірина розповідає, що перший раз це також був дуже успішний семінар, який створив резонанс, і про КУСТ заговорили.

- Тоді ми лише опробували цей досвід, шукали себе. Минулого ж року, можливо, навіть трохи випали з формату, бо провели більше заходів фестивального типу, багато було літературно-мистецьких заходів, презентацій, зустрічей, а учасники все-таки хотіли лекцій. Тому цього року у нас були виключно лекції та екскурсії, бо ми працювали на базі певних історичних локацій.

На КУСТ-2018 завітали гості з Києва, Дніпра, Херсонщини, Одеси, Кременчука, Івано-Франківська, Луцька, Львова. Серед майстрів пера, які навчали молодих літераторів, - Олександр Косенко, директор Одеського будинку творчості письменників; письменник, критик, перекладач, голова Івано-Франківської Національної спілки письменників України Євген Баран; гість із Херсона письменник, художник Анатолій Кичинський; письменниця з Болгарії Анна Багряна; письменник,

мистецтвознавець, письменник, перекладач Сергій Пантюк, видавець, письменник, перекладач Сергій Лазо; модератор, видавець, письменник, перекладач Сергій Пантюк.

Постійну команду лекторів доповнили нові цікаві постаті сучасного літературного процесу - письменники, драматурги, перекладачі, літературні критики. В рамках семінару лекції проводили також Петро Кралюк, Олександр Ірванець та Ольга Ляснюк.

Вік учасників семінару, більшість яких вперше відвідали КУСТ, коливався від 19 і до 60 років. Це як автори-початківці, дебютанти на літературній арені, так і автори, які вже мають свої книжки, але прагнуть дізнатися чогось нового. При цьому не було жодних конфліктів інтересів чи непорозумінь у побажаннях, додає Ірина Баковецька:

- Це були як загальні лекції, так і індивідуальні заняття, бо кожен приїхав із добіркою своєї майбутньої книги, і у людей була унікальна можливість побачити відкрите редагування своїх текстів. Адже насправді за редагування платять шалені гроші, а тут з письменником сидиш п'єш пиво і ще він тобі розкаже, як видати свою книгу, вказує на твої помилки, редагує твої тексти.

Серед побажань, які висловили задоволені «кустівці», аби в наступному році було попереднє ознайомлення з матеріалами, які привозять автори-початківці. Адже, щоби дізнатися про автора та його текст, витрачається день-два, і лише три дні залишалося на редагування та корекцію. Відтак лекторам хотілося б заздалегідь мати можливість ознайомитися з доробками учасників, щоб знати, про що говорити з людиною, і одразу працювати із зауваженнями.

Другим було прохання обмежити поїздки, адже вже дуже багато вражень отримали гості на Рівненщині.

- Це була моя ініціатива - поєднати не тільки культурно-мистецький напрямок, а ще й туризм, бо в нас активно розвивається ця галузь і я хотіла ще показати основні туристичні центри Рівненщини, - пояснює Ірина Баковецька. - Але завдяки цьому ми отримали в тих місцях, де були - Дубно, Гурби, пропозиції кожного року робити семінар вже на базі цих закладів. Так чи інакше цей захід має обмежену кількість учасників, де лектори працюють виключно з ними. Тож нам практично нема різниці - чи сидіти в аудиторіях інституту, чи на Гурбах, на отих лавочках в лісі, чи в Дубенському замку. Тому, можливо, наступного разу будемо продумувати ще такий варіант.

Цьогоріч Рівненська ОДА виділила на проведення семінару КУСТ 50 тис. грн. Ці гроші покрили витрати на харчування, проживання, оренду транспорту для перездів по локаціях. А от гонорарів чи відрахувань для лекторів у програмі не передбачається, тому, щоб оплатити лекторам хоча б дорогу, організатори змушені були запровадити реєстраційний внесок для учасників.

- І хоча у нас навіть сніданки були не повноцінні, бо не вистачало коштів, все одно люди хочуть брати участь у таких заходах, охоче реєструються. Тобто люди готові платити гроші за таку літературну освіту, і у нас навіть були учасники в резерві, бо ми набрали необхідну кількість. Можливо, на наступний рік трохи збільшимо ціну, щоби вийти на самоокупність. А взагалі, звісно, плануємо розширяти рамки і залучати ще більше людей. Адже усі, хто має потенціал, мають бути почутими, і ми робимо все для того, щоб молоді літератори країни змогли проявити себе.

Один з ідейних натхненників КУСТу, Олександр Косенко, який колись разом із Сергієм Пантюком підказали рівненським літераторам, що в Україні з'явився такий напрямок, як літературна освіта, і було б дуже добре впровадити на Рівненщині подібний цікавий проєкт, відзначив розвиток і зростання ролі таких заходів:

- Мені дуже приємно бачити, як ця справа багатіє і набирає обертів. Ірина Баковецька - саме той каталізатор, яка зрушила з місця цю ідею. Але я хочу подякувати і тим людям в обласній владі, які розуміють, що коли є українська культура - є український народ. Всім нам відомі слова Черчилля про роль культури під час війни. І сьогодні ми теж на передньому краї війни - про це не треба забувати, наше слово є чимось важливішим, ніж просто вірші, - зазначив Олександр Косенко. - І як би це пафосно не звучало, ми з вами тут розвиваємо українську культуру, ми є суб'єктами розвитку цієї культури, саме ми, а не хтось десь там у столиці, розвиваємо сьогодні нашу мову, культуру, літературу і несемо за це повну відповідальність.

Олександр Косенко також відзначив позитивну роль таких літературних вишкোলів, куди люди з'їжджаються обмінятися думками, з'являються нові ідеї, нове бачення, зав'язуються цікаві творчі стосунки. А відтак щоріку ці зустрічі приносять важливий результат.

У свою чергу голова Івано-Франківської Національної спілки письменників України Євген Баран зауважив, що хорошим продовженням цих ініціатив мав би стати щорічний Альманах КУСТу, виданий за результатами семінару. Також видання могло би бути своєрідним об'єднавчим друкованим органом для рівненських письменників.

Щодо наступних проєктів рівненської команди літераторів, то восени, 5-7 жовтня, усіх шанувальників їх творчих експериментів чекає ще один фестиваль - СУП, а також новий аудіопроект «Колисанки від місцевих авторів».